

ΚΡΥΜΜΕΝΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και από τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Copyright © Νοέμβριος 2013
Μανόλης Βενιέρης
manvenieris@yahoo.gr

Εξώφυλλο: ΒΙΒΛΙΟΤΕΧΝΙΑ
Επιμέλεια κειμένου: Παναγιώτης Αποστολάτος
Επιμέλεια έκδοσης: Βίκυ Κάουλα
Σελιδοποίηση: Μπέτη Χειμαριού

© 2013 εκδόσεις ΙΒΙΣΚΟΣ
Μακεδονίας 21, 14561 Κηφισιά
τηλ.: 210 8021333 - φαξ: 211 0135560
<http://www.iviskospublications.gr>
e-mail: info@iviskospublications.gr
ISBN: 978-618-5093-00-6

Μανόλης Βενιέρης

ΚΡΥΜΜΕΝΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

εκδόσεις ΙΒΙΣΚΟΣ

*Πειρᾶσθαι τὴν ὑστέραν τῆς προτέρας κρείττω ποιεῖν, ἕως ἂν ἐν
ὁδῷ ᾤμεν· ἐπειδὴν δ' ἐπὶ πέρας ἔλθωμεν, ὁμαλῶς εὐφραίνεσθαι.*

Ἐπικούρου Προσφώνησις, 48

Στους γονείς μου, Άννα και Δημήτρη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η εικόνα της Φανής απέπνεε μια γλυκύτητα, αισθητά όμως επισκιασμένη και προοδευτικά επισκιαζόμενη από τα βιώματά της. Ήταν γύρω στα τριάντα πέντε και ανέκαθεν ασκούσε μιαν ορισμένη –κατά περίπτωση– γοητεία στο αντίθετο φύλο.

Το πρόσωπό της είχε την ευαισθησία του γυαλιού και τη λευκότητα του μαρμάρου, ενώ τα χείλη της διατηρούσαν το ροδαλό χρώμα της πρώτης νιότης. Τα μάτια της φαιόχρωμα, εξέπεμπαν μια θλιμμένη νοσταλγία για την αγάπη που της δόθηκε απλόχερα στο παρελθόν και, ταυτόχρονα, ένα βωβό παράπονο για την αγάπη που της στερείται στο παρόν.

Το δικό της παρόν ήταν ασύμβατο με αυτό που καταγράφεται αμείλικτα και σταθερά από τους ωρολογιακούς δείκτες και τα ημερολόγια: ο κατά κοινή παραδοχή προΐων χρόνος δεν ήταν παρά ένα ανεπαίσθητο άγγιγμα στην ψυχή της· ένα παρόν, όπου δεν ήταν ποτέ κυριολεκτικά παρούσα. Ζούσε χωρίς κίνητρο, χωρίς αξιώσεις για τη ζωή της, χωρίς προσδοκίες για το μέλλον της, βυθισμένη στο τέλμα των παντός είδους σχέσεων της. Το δικό της παρόν ήταν ένα χωροχρονικό θέρετρο που προσφερόταν για την ανάπαυλα του μυαλού της, αποσυνδεδεμένος από την –έστω και προσωρινά– από την πραγματικότητα και

οδηγώντας την σε ατραπούς σκέψης, στις οποίες, υπό το βάρος της καθημερινότητας και της ρουτίνας, δεν θα ένιωθε κανένα ερέθισμα να βαδίσει.

Τούτο είχε ως αποτέλεσμα να προβαίνει σε σκέψεις και προβληματισμούς φαινομενικά άκαιρους, αλλά κατ' ουσίαν τραγικούς· όπως τώρα, που στέκεται στον καθρέφτη και περιεργάζεται το είδωλό της. «Είμαι ακόμη ελκυστική, έτσι νομίζω», σκέφτεται και χαϊδεύει απαλά τους γοφούς της, ανεβαίνοντας προς τον κορμό και καταλήγοντας στο πρόσωπο, χωρίς ούτε στιγμή να ξεκολλήσουν οι παλάμες απ' το σώμα της. «Είμαι ακόμη όμορφη», ψηλαφίζει με τα δάχτυλα και των δύο χεριών το πρόσωπό της. Ωστόσο, η θρυμματισμένη της ψυχή αφήνει ένα ίχνος σχεδόν αδιόρατης μελαγχολίας. Στέκεται και παρατηρεί. Βλέπει ένα κακέκτυπο του παλιού εαυτού της· της Φανής με τα όνειρα και τις φιλοδοξίες· με τα διαβάσματα και τις ανησυχίες. Τώρα όλα έχουν γκρεμιστεί. Τα όνειρά της, από τη σφαίρα της δυνατότητας, πέρασαν στη σφαίρα του αδύνατου.

Θυμάται...

Είχε περάσει όμορφα παιδικά χρόνια και, παρά τις οικονομικές δυσκολίες της οικογένειάς της, ξέγνοιαστα. Καταγόταν από ένα χωριό σ' ένα μικρό νησί των Κυκλάδων. Ο πατέρας της, ο Σταύρος Ακριβός, ήταν ένας άνθρωπος ταλαιπωρημένος, αλλά χωρίς ποτέ να χάνει το κέφι του για δουλειά ή να ξεσπάει τα νεύρα και την κούρασή του στη γυναίκα ή στο παιδί του.

Κάθε πρωί σηκωνόταν χαράματα και κινούσε για το χωράφι παίρνοντας μαζί του έναν μισοάδειο ντορβά, που συνήθως είχε μέσα ελιές, τυρί, ψωμί και ένα τσίγκινο μπουκαλάκι κρασί δικής του παραγωγής. Εάν είχε προηγηθεί καμιά

ειδική μέρα, ή μάλλον νύχτα –Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά ή Λαμπρή–, τότε η Μαριώ, η γυναίκα του, έχοντας ζήσει και τη δική της «Λαμπρή», του έβαζε μέσα και λίγο σαλάμι, έτσι για να τον ευχαριστήσει για τη βραδιά που της είχε χαρίσει. Είχε μάλιστα σκεφτεί να τον δελεάζει πιο συχνά, βάζοντας μέσα στον ντορβά του και άλλα καλούδια, αλλά εκείνος εννοούσε να παραμένει συνεπής στον άρρηκτο σύνδεσμο που είχε πλάσει στο μυαλό του ανάμεσα στη θρησκευτική λύτρωση και τη σαρκική ευωχία· εάν δεν ήταν γιορτή της Χριστιανοσύνης δεν έκανε ανάσταση στο κρεβάτι του. «Και να 'σαι ευχαριστημένη που κάνω το χρέος μου δυο-τρεις φορές τον χρόνο, ακούς γυναίκα;» έλεγε στη Μαριώ και έκανε τον σταυρό του ευλαβικά.

«Τι νόμιζες δηλαδή, ότι θα είναι κάθε μέρα Λαμπρή; Έχε χάρη, όμως, που σ' αγαπάω, τσούπρα μου», της έλεγε και αμέσως γλύκαινε η φωνή του.

«Μα, βρε Σταύρο μου, δεν σου είπα να κάνουμε κι άλλο παιδί· να σε χαιρόμαι λίγο περισσότερο ζήτησα, η καημένη! Τώρα, βέβαια, αν είναι να σε ποθεί το κορμί μου κόντρα στις βουλές του Υψίστου, τότε κάλλιο να ευνουχιστώ!» είπε μια φορά η Μαριώ, υπερήφανη για τη λέξη που χρησιμοποίησε και αισθανόμενη έναν αέρα νίκης και πληρότητας έναντι του Σταύρου που κρυφογελούσε, μ' ένα μειδίαμα που υποδήλωνε συγκατάβαση στη λάθος χρήση της λέξης –αυτός την ήξερε από τα ζωντανά του– και, κυρίως, αγάπη.

«Εάν ήτανε κάθε φορά που ξαπλώνουμε να κάναμε κι από ένα παιδί», είπε ο Σταύρος, «τότε κλάφ' τα, δεν θα βγαίναμε με τίποτε. Να 'ναι καλά η Φανούλα μας, η μοναχοκόρη μας, εκείνη κάνει για δέκα παιδιά, αγόρια και κορίτσια μαζί».

Η Μαριώ πάντοτε τον κοίταζε με αγάπη και τον περιεργαζόταν με τα μάτια της. Τον καμάρωνε· ήταν ένας άντρας όχι

ιδιαίτερα ψηλός, αλλά πολύ γεροδεμένος. Τα χέρια του ήταν τόσο στιβαρά και δυνατά, που μπορούσε με μεγάλη ευκολία να λυγίσει ένα κέρμα, πιέζοντάς το ανάμεσα στον αντίχειρα και τον δείκτη, και κάνοντας έτσι τη γυναίκα του να φουσκώνει από υπερηφάνεια που είχε παντρευτεί έναν τέτοιο λεβέντη. Μάλιστα, υπερηφανευόταν γι' αυτήν την ικανότητά του σε όποια συντροφιά κι αν βρισκόταν και δεν έχανε την ευκαιρία να επιδεικνύει τις ικανότητές του. Βέβαια, φρόντιζε πάντοτε να δανείζεται τα κέρματα που λύγιζε από άλλους, γιατί, εάν κάθε φορά χρησιμοποιούσε τα δικά του, τότε θα είχε φαλιρίσει.

Στα νιάτα του, ήταν ωραίος άντρας: Σταύρος ο Κολόνος, έτσι ήταν το παρατσούκλι του. Έτσι τον φώναζαν όλοι στο χωριό και η Φανή, όταν ήταν μικρή, γύρω στα εφτά, αναρωτιόταν τι να σημαίνει, άραγε, αυτό το παρωνύμιο. Μια μέρα, λοιπόν, τον ρώτησε.

«Μπαμπά, γιατί σε φωνάζουν “Κολόνο”; Τι σημαίνει αυτό;»

Ο Σταύρος την κοίταξε με συνωμοτικό ύφος και της είπε:

«Θα σου πω, αλλά μη σου ξεφύγει στη μάνα σου. Εκείνης άλλα της έχω πει. Εντάξει, κόρη μου;»

«Εντάξει, μείνε ήσυχος, φιλάω σταυρό», του είπε η μικρή Φανή με ένα αντίστοιχο συνωμοτικό χαμόγελο και ένωσε σταυρωτά τους δείκτες των χεριών της, τους φίλησε και, ύστερα, με τα ίδια δάχτυλα, σχημάτισε γύρω από το κεφάλι της το περιγράμμα ενός φωτοστέφανου. Αυτός ήταν ο κώδικας σιωπής της αθωότητάς της.

«Λοιπόν, άκου», της είπε και την κάθισε στα καταπονημένα γόνατά του. «Όταν ήμουν νέος και δεν είχα γνωρίσει τη

μάννα σου ακόμα, ήρθε στο χωριό για διακοπές μια Αγγλίδα, που μίλαγε σπαστά ελληνικά».

«Τι πάει να πει “σπάστα ελληνικά”»;

«Όχι, παιδί μου, όχι “σπάστα”, σπαστά ελληνικά!» της είπε ο Σταύρος γελώντας. «“Σπαστά ελληνικά” θα πει πως δεν μιλούσε καλά τη γλώσσα μας, κατάλαβες;»

«Ναι, εντάξει τώρα, συνέχισε!»

«Ωραία, μη με ρωτήσεις, τώρα, για ποιο λόγο ήρθε σ’ αυτά τα κατσαβραχα να παραθερίσει, κι εγώ ακόμα το ψάχνω. Τέλος πάντων, ήρθε που λες και σουλατσάριζε στα χωράφια ένα πρωί, ήθελε λέει να πάρει καθαρό αέρα...»

«Κι εσύ πού το ξέρεις; Τη ρώτησες;» τον αντίκοψε η Φανή με εντελώς ανυποψίαστο ύφος, ενώ τον παρακολουθούσε με πλήρη αφοσίωση.

«Αμέ! Όχι παίζουμε! Της έπιασα την κουβέντα! Όπως σου είπα, ήμουν α λεύτερος τότε. Μιλάγαμε όμως μόνο, μη θαρρείς πως κάναμε τίποτ’ άλλο», της δικαιολογήθηκε ο Σταύρος μ’ ένα αμφίσημο –ίσως απολογητικό, ίσως συνωμοτικό– ύφος, λες και ήθελε να δικαιολογηθεί για κάτι, χωρίς, όμως, να αναλογίζεται ότι το αθώο μυαλό της κόρης του δεν μπορούσε να κάνει –τουλάχιστον ακόμα– τους ελιγμούς του δικού του.

«Δηλαδή, τι άλλο θα μπορούσατε να κάνετε;» τον ρώτησε κοιτώντας τον με απορία και στιγμιαία σύγχυση. «Τέλος πάντων», είπε με μια κίνηση του δεξιού της χεριού σαν να διώχνει μύγα. «Συνέχισε, σε παρακαλώ!» του είπε, τέλος, με αδημονία.

«Δεν έχω να πω και πολλά», απάντησε ο Σταύρος με ανακούφιση που δεν έγινε αντιληπτή η παρ’ ολίγον γκάφα του. «Εκείνη είχε ενθουσιασθεί από την ομορφιά μου –ήμουν, βλέπεις, πράγματι όμορφος– και έλεγε παντού σε όλο το χωριό

πως είμαι ένας “κολόνος”. Είχα σπάσει το κεφάλι μου για να βρω τι σημαίνει αυτό το πράγμα, αλλά τίποτε. Όσπου ήρθε μια χρονιά στο σχολείο ένας δάσκαλος και δεν άντεξα, τον ρώτησα. Μόλις του το είπα, όμως, εκείνος έσκασε στα γέλια. “Μα δεν καταλαβαίνεις, κυρ-Σταύρο, τι ήθελε να πει; Καλλονός ήθελε να πει πως ήσουν, πολύ όμορφος δηλαδή, αλλά δεν τα κατάφερνε! Μωρέ μπράβο επιτυχίες και σε διεθνές επίπεδο! Έχεις, μου φαίνεται, κοσομπολίτικη φάτσα, κυρ-Σταύρο!” Έτσι είπε ο δάσκαλος και λύθηκε το μυστήριο. Κατάλαβες, κορίτσι μου;»

«Όχι, τι πάει να πει “κοσομπολίτικη”, βρε μπαμπά;» είπε με παραπονιάρικο ύφος η Φανή.

«Αυτό, κοπέλα μου, ούτε κι εγώ το κατάλαβα, αλλά δεν ρώτησα τον δάσκαλο από φόβο μήπως με περάσει γι’ αγράμματο», είπε με αθώο ύφος, ποτισμένο με ψήγματα ενοχής ο Σταύρος, ο οποίος –ποιος ξέρει– ίσως επειδή όντως άκουσε αυτήν τη λέξη, ίσως πάλι λόγω μιας υποσυνείδητης και ανεξήγητης εννοιολογικής σύμφυρσης του κουτσομπολιού με τον κοσοπολιτισμό, ο νους του τελικά έπλασε τον υβριδικό «κοσοπολιτισμό».

«Κατάλαβα, μπαμπά μου», του είπε η Φανή, χωρίς να έχει πράγματι καταλάβει, αλλά πάντως έχοντας μέσα της κακιώσει με τη βρομοτουρίστρια που είχε τολμήσει να γλυκοκοιτάξει τον πατέρα της!

Το ιδανικό συμπλήρωμα του Σταύρου ήταν η μάνα της Φανής, η Μαριώ· κοντούλα, μικροκαμωμένη, αλλά «κωλοπετσωμένη», έτσι την έλεγαν οι συγχωριανές της. Αν δεν ήταν εκείνη να κανονίζει τα του σπιτιού, το νοικοκυριό θα είχε πέσει έξω και το φαγητό δεν θα ήταν αρκετό για να ζήσει η οικογένεια. Ο Σταύρος ήταν καλός άνθρωπος και άξιος δουλευτής, αλλά καθόλου οργανωτικός. Γι’ αυτό και κάθε φορά που έπια-

νε λεφτά στα χέρια του, τα έδινε στη γυναίκα του, για να τα διαχειριστεί όπως εκείνη νόμιζε. «Πάντα οι γυναίκες είναι πιο καπάτσες από τους άντρες», έτσι έλεγε η Μαριώ και έκανε τους γνωστούς γυναικείους ακκισμούς της. Ήταν η πρώτη νοικοκυρά στο χωριό και κάθε φορά στη γιορτή της μικρής, στα Θεοφάνια, έστηνε τρικούβεργο τσιμπούσι στο σπίτι τους.

Ήταν αγνός και αγαθός άνθρωπος, αλλά είχε και τις επιβεβλημένες για την ανθρώπινη ψυχή ανασφάλειες: διψούσε για την επιβράβευση. Κάθε φορά που τέλειωνε ένα τέτοιο τσιμπούσι, αγωνιούσε αν θα εισπράξει τα εύσημα από τους καλεσμένους και περίμενε πώς και τι αυτήν την ώρα. Όταν πια –σε πείσμα όποιας επιφύλαξης και φοβίας είχε– όλοι την παίνευαν για τη μαγειρική και τη νοικοκυροσύνη της, εκείνη φούσκωνε σαν παγόνη και έλεγε με υποκριτική μετριοφροσύνη: «Εντάξει, εντάξει, δεν ήταν τίποτε, θα μπορούσα και καλύτερα».

Αυτοί οι δύο φιλήσυχοι άνθρωποι είχαν πολλά όνειρα για τη μοναχοκόρη τους. Και η Φανή, όμως, συναινούσε σ' αυτά και ήθελε να σπουδάσει το μεγάλο πάθος της, τη λογοτεχνία. Διάβαζε όποιο βιβλίο έπεφτε στα χέρια της και ζητούσε πάντοτε από τους γονείς της να της κάνουν δώρο κάποιο βιβλίο στη γιορτή ή στα γενέθλιά της. Δεν ζητούσε κάτι συγκεκριμένο, αλλά άφηνε την επιλογή στη διακριτική ευχέρεια των γονιών της, για να έχει την αγωνία και την προσμονή του άγνωστου, που όλα τα παιδιά –αλλά και οι μεγάλοι– έχουν. Την κέντριζε και τη γοήτευε το παιχνίδι αυτό της προσμονής. Θα μπορούσαμε, μάλιστα, να πούμε ότι η χαρά της κατά την περίοδο που περίμενε το δώρο, ήταν μεγαλύτερη από τον ενθουσιασμό που γευόταν ανοίγοντάς το. Ύστερα από το πρώτο σκίσιμο του χρωματιστού χαρτιού, με το οποίο είχε τυλίξει το βιβλίο η μονίμως βαριεστημένη υπάλληλος του κοντινού βιβλιοχαρτο-

πωλείου, η μαγεία χανόταν. Η όρεξή της για διάβασμα, όμως, δεν μειωνόταν ποτέ.

Η αγάπη της για τη λογοτεχνία είχε ξεκινήσει όταν ήταν δώδεκα χρονών και πήγαινε έκτη δημοτικού. Το σχολείο της, σε συνεργασία με όλα τα δημοτικά σχολεία του νομού Κυκλάδων, είχε διοργανώσει διαγωνισμό έκθεσης με θέμα «Ένα φανταστικό ταξίδι». Ύστερα από την επίμονη παράκληση της δασκάλας της και την ενοχλητική επιμονή των γονιών της, τελικά αποφάσισε να πάρει μέρος στον διαγωνισμό. Φυσικά, όπως όλοι πίστευαν και περίμεναν, κέρδισε την πρώτη θέση.

Η έκθεση της Φανής είχε προκαλέσει μεγάλη εντύπωση στους διορθωτές της, που ήταν τρεις δάσκαλοι από διαφορετικά σχολεία της Σύρου. Την είχε γράψει μέσα σε μισή ώρα και χωρίς να κοπιήσει ιδιαίτερα. Το θέμα της, μέσες άκρες, ήταν το εξής: μια μέρα, χαράματα, επισκέπτεται τη Φανή από το παράθυρο του δωματίου της ο φτερωτός θεός Ερμής και την παίρνει μαζί του, για να τη γνωρίσει στους υπόλοιπους θεούς στον Όλυμπο. Μόλις φτάνουν στο μυθικό παλάτι του Ολύμπου, οι υπόλοιποι θεοί την υποδέχονται με αγάπη και ο καθένας της δίνει από ένα δώρο, το οποίο εκπροσωπεί την τέχνη του καθενός. Για παράδειγμα, ο Ήφαιστος της έδωσε μια κούκλα σφυρηλατημένη σε χρυσό και η Άρτεμη ένα τόξο με μίαν άδεια φαρέτρα. Αξιοσημείωτο και ενδεικτικό της ιδιοσυγκρασίας της ήταν πως η περιγραφή της θεάς Αθηνάς και των δώρων της (μια ράβδος, της οποίας η μία κορυφή κατέληγε σε μίαν ανάγλυφη κουκουβάγια, και ένα ευμέγεθες βιβλίο, το οποίο περιελάμβανε συγκεντρωμένη τη γνώση όλων των μυστηρίων του κόσμου) καταλάμβανε τη μεγαλύτερη έκταση σε σχέση με τους υπόλοιπους θεούς. Είναι, πάντως, αλήθεια πως επρόκειτο για

μια αρκετά πρωτότυπη ιδέα, δεδομένου ότι όλες οι υπόλοιπες εκθέσεις αφορούσαν διαστημόπλοια και φανταστικά τέρατα.

Τα αποτελέσματα, εκτός από το σχολείο, αναρτήθηκαν και στην πόρτα του κεντρικού καφεενείου του χωριού· ποια αποτελέσματα, δηλαδή, μια κόλλα χαρτί ήταν όπου η γυναίκα του καφετζή, επειδή υπερηφανευόταν ότι κατείχε τη γραφή, είχε γράψει με παχιά και μεγάλα γράμματα τα εξής: «Φανή Ακρηβού, 1η θέση σ' ολάκερες τις Κυκλάδες, οι λιποί περισεύουν»!

Την επομένη, οι συμμαθητές της στο σχολείο τής είχαν ετοιμάσει μια έκπληξη· είχαν αγοράσει μια τούρτα που θα της την πρόσφεραν μαζί με όλους τους δασκάλους τους στην ώρα της γυμναστικής. Η Φανή συγκινήθηκε πάρα πολύ με τη χειρονομία των συμμαθητών της και ακόμη περισσότερο με την ευγένεια και την καλοσύνη του κυρίου Κώστα, του αγαπημένου της δασκάλου, ενός αρκετά συμπαθητικού ανθρώπου γύρω στα σαράντα, ο οποίος, όμως, είχε την ατυχία να είναι ανύπαντρος και άτεκνος. Ο κύριος Κώστας είχε εντυπωσιαστεί με τις μαθησιακές ικανότητες της μικρής Φανής και με τη δίψα της να γνωρίσει μέσα από το βιβλίο πολλούς καινούργιους κόσμους· να ταξιδέψει και να βιώσει τη χαρά της μέθεξης στον κόσμο του φανταστικού ή, αλλιώς, του δυνάμει πραγματικού· να καταδυθεί, ν' αναδυθεί, να κολυμπήσει, να πετάξει, να ισοροπήσει και να πέσει σ' έναν κόσμο όπου όλα είναι πιθανά και ευπρόσδεκτα.

Επειδή λοιπόν είχε διακρίνει αυτές τις ανησυχίες της Φανής, αποφάσισε να της δωρίσει τα πρώτα και, τελικά, τα πιο αγαπημένα της λογοτεχνικά βιβλία, το Ταξίδι στο κέντρο της Γης και τις 20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα, του Ιουλίου Βερν. Ήταν το καλύτερο δώρο που θα μπορούσε να της κάνει

κάποιος. Όταν της τα έδωσε, της είπε: «Αυτά, Φανούλα μου, είναι για σένα. Διάβασέ τα, πρόκειται για δύο ταξίδια, το ένα στο κέντρο της γης και το άλλο στον βυθό της θάλασσας. Ελπίζω κάποια μέρα να μπορέσεις να κάνεις το δικό σου ταξίδι και να γνωρίσεις τους θησαυρούς που κρύβει η διαδρομή», της είπε με καβαφικό ύφος και ήταν βαθύτατα συγκινημένος, έτοιμος να δακρύσει.

Μόλις έμαθαν την είδηση της νίκης στο σπίτι, είχαν πανηγύρι. Η Μαριώ εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία για μια ακόμη επίδειξη νοικοκυροσύνης και ετοίμασε άλλο ένα από τα γνωστά –αλλά πάντοτε με λαχτάρα αναμενόμενα– τσιμπούσια.

Αργά το απόγευμα το γλέντι είχε τελειώσει. Αφού βοήθησε τη μάνα της να μαζέψουν το τραπέζι και να πλύνουν τα πιάτα, η Φανή κλείστηκε στο δωμάτιό της. Στο μικρό καταφύγιό της, όπου κανείς και τίποτε δεν μπορούσε να εμποδίσει τη σκέψη και τη φαντασία της. Άφησε τα βιβλία του Ιουλίου Βερν στο κομοδίνο της και κάθισε στο μικρό αυτοσχέδιο γραφείο που της είχε φτιάξει ο πατέρας της ύστερα από το πελέκημα του χοντρού κορμού ενός δέντρου. Ανασηκώθηκε αμέσως και τράβηξε ένα μεγάλο μπλοκ ζωγραφικής που είχε καλά κρυμμένο κάτω από το κρεβάτι της, από φόβο μήπως το βρει η μάνα της. Η αλήθεια είναι πως, εδώ και δύο χρόνια, είχε ένα μυστικό που δεν είχε εκμυστηρευτεί σε κανέναν μέχρι τώρα, ούτε καν στην κολλητή της, τη Γεωργία.

Δυο χρόνια πριν, θα πρέπει να ήταν ανήμερα του Πάσχα, ξύπνησε απότομα και πετάχτηκε όρθια κάθιδρη και αναμαλλιασμένη. Ο Μπόμπος, το μικρό καφετί αρκουδάκι που τη συντρόφευε πάντα στον ύπνο της, στεκόταν στην άκρη του κρεβατιού, εκεί που ενωνόταν με τον τοίχο, και έδινε την εντύπωση

πως την κοιτούσε με βλέμμα ερωτηματικό και διερευνητικό. Η Φανή έτρεξε έξω στην αυλή και έριξε λίγο νερό στο πρόσωπό της. Μετά επέστρεψε στο δωμάτιό της και κάθισε στο κρεβάτι για να χαλαρώσει. Τι όνειρο ήταν αυτό που είχε δει, ήταν τόσο ζωντανό, τόσο αληθινό, τόσο μαγευτικά όμορφο και συνάμα τόσο ανεξήγητο. Προσπάθησε να το ξαναφέρει στο μυαλό της.

Ήταν, λέει, σε έναν απέραντο ωκεανό και κολυμπούσε, πράγμα περίεργο, γιατί στην πραγματικότητα η Φανή δεν είχε μάθει ακόμη κολύμπι. Παρ' όλα αυτά, κολυμπούσε με μεγάλη ευχέρεια και έδειχνε να το χαίρεται. Η γραμμή του ορίζοντα δεν φαινόταν και στεριά δεν υπήρχε πουθενά. Ένωθε μια πρωτόγνωρη αίσθηση ευεξίας και ευρωστίας και συνέχιζε ακάθεκτη να διασχίζει τον ωκεανό. Όσπου, μια στιγμή κάτι ένωσε να τη ρουφάει προς τα κάτω. Τίποτε συγκεκριμένο δεν την είχε πιάσει, αλλά κάτι πολύ δυνατό, σαν μαγνήτης την τραβούσε. Πανικοβλήθηκε, δοκίμασε να φωνάξει «βοήθεια» αλλά τίποτε, η φωνή της δεν έβγαινε. Βυθίστηκε με τα μάτια και το στόμα ερμητικά κλειστά. Κάποτε, όταν πια δεν άντεχε να κρατήσει άλλο την ανάσα της, σε μια απεγνωσμένη και –με βάση την κοινή λογική– παράλογη προσπάθειά της ν' ανασάνει, άνοιξε το στόμα της. Έκπληκτη διαπίστωσε ότι το νερό δεν την έπνιγε, ότι μπορούσε και ανέπνεε κανονικά. Σειρά είχαν τα μάτια. Άρχισε σιγά σιγά να τα χαλαρώνει και, τελικά, τα άνοιξε διάπλατα. Το νερό δεν την εμπόδιζε να δει.

Το θέαμα ήταν μαγευτικό. Ο σκοτεινός και αφιλόξενος βυθός είχε μεταμορφωθεί σε ένα ποικιλόχρωμο μωσαϊκό από φυτά και δένδρα. Εκείνη ίπτατο και έβλεπε από ψηλά τα κάθε λογής λουλούδια και ζώα να της φωνάζουν και να την καλούν στον κόσμο τους. Προσγειώθηκε και άρχισε το οδοιπορικό της στην κοιλάδα του χρώματος και της ευοσμίας. Προχωρούσε

και τη συντρόφευαν στο ταξίδι της όλα τα ζώα, άγρια και ήμερα, σκύλοι και λιοντάρια, πρόβατα και λύκοι, όλα σε μια κουστωδία αλλοπαρμένη και ονειρική, κυριολεκτικά και μεταφορικά. Πέρασε βουνά, ποτάμια, λίμνες, δάση. Κάποια στιγμή, έφτασε στο κατώφλι ενός γκρεμού. Ένας άγγελος με χρυσαφί μαλλιά και μάτια την παρακολουθούσε από απέναντι και την περίμενε με προτεταμένα τα χέρια του, σαν να προσπαθούσε να την αγκαλιάσει. Φορούσε έναν γαλάζιο αέρινο μανδύα, ενώ δύο κατάλευκες φτερούγες, δυο φορές σαν το μέγεθός του, πάλλονταν δίνοντας την εντύπωση πως ο μικρός άγγελος ήθελε να πετάξει αλλά δεν μπορούσε. Καθόταν σ' έναν αόρατο θρόνο και περίμενε με αγωνία τη Φανή. «Μα γιατί κάθεται το αγγελάκι και δεν σηκώνεται να πετάξει; Εμένα περιμένει;» ρώτησε η Φανή ένα περιστέρι που ήταν δίπλα της, αλλά απόκριση δεν πήρε. «Τι θα κάνω τώρα; Θα καταφέρω να το φτάσω;» ρώτησε την κουκουβάγια που ήταν δίπλα της. «Δεν έχεις παρά να δοκιμάσεις», της απάντησε με ανθρώπινη φωνή και χάθηκε για τον ουρανό. Η Φανή προσπάθησε με κλειστά τα μάτια να κάνει δειλά το πρώτο της βήμα στο κενό. Ξάφνου, ένωσε μια ανεξήγητη δύναμη να τη σηκώνει προς τα πάνω και να την οδηγεί προς τον άγγελο. Αισθάνθηκε την καρδιά της να φτερουγίζει, μοναδική ευφορία κατέκλυσε την ψυχή της και νόμισε πως βρισκόταν στον Παράδεισο. Εκείνη τη στιγμή ξύπνησε, χωρίς να προλάβει να φτάσει το αγγελάκι.

Μόλις ολοκλήρωσε την ανάκληση του ονείρου της, άρχισε να ψάχνει με ζήλο ένα μεγάλο μπλοκ ζωγραφικής που της είχε κάνει δώρο η μαμά της τα Χριστούγεννα μαζί με πολλούς χρωματιστούς μαρκαδόρους. Ύστερα από πολύ κόπο, κατάφερε να το βρει. Το άνοιξε με βουλιμία και βάλθηκε να ζωγραφίζει πυ-

ρετωδώς αυτό που είχε μόλις ονειρευτεί. Παρέστησε, λοιπόν, τον εαυτό της ως μια πριγκίπισσα της θάλασσας μ' ένα φόρεμα πεποικιλμένο με χρυσαφιές και φαιόχρωμες λωρίδες κατά μήκος του, ενώ το κεφάλι της στόλιζε μια ασημένια κορόνα. Αυτό δεν το είχε δει στον ύπνο της, αλλά αποφάσισε να κάνει ορισμένες προσθήκες, οι οποίες αντιπροσώπευαν την παιδική της φαντασία.

Η πριγκίπισσα πετούσε ψηλά πάνω από ένα βουνό και είχε ανοίξει την αγκαλιά της για να υποδεχθεί τον όμορφο άγγελο των ονείρων της. Από κάτω τούς έβλεπαν και τους θαύμαζαν ζώα όλων των ειδών. Στην κορυφή της σελίδας δεν υπήρχε ο ουρανός, αλλά η επιφάνεια της θάλασσας. Γαλάζια κυματιστά νερά σκέπαζαν τούτη τη θεία ένωση. Ποια ένωση όμως; Ούτε κι εκείνη ήξερε. Τι σήμαινε, άραγε, εκείνο το αγγελάκι που την καλούσε; Την ένωση του ανθρώπινου με το θείο; Τη σύνδεση της γης με τον ουρανό; Την ένωση της ζωής με τα όνειρα; Της αδράνειας και της τόλμης; Ίσως όλα μαζί, ίσως και τίποτε.

Όταν τελείωσε, θαύμασε το έργο της. Είχε όντως υπερβάλει εαυτήν σε αυτή τη ζωγραφιά. Έτσι, αποφάσισε κάθε φορά που θα βλέπει ένα όνειρο να το απεικονίζει σε αυτό το μπλοκ, ό,τι κι αν αυτό το όνειρο παρίστανε. Μέσα στα δύο χρόνια που μεσολάβησαν, είχε δει πολλά όνειρα, αλλά λίγα θυμόταν την επομένη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το μπλοκ να έχει ακόμη κενά φύλλα.

Τώρα, ύστερα από δύο χρόνια, καθόταν και το κοίταζε. Από την πρώτη στιγμή που είχε μπει σ' αυτή τη διαδικασία, είχε σκεφτεί πως κάποια στιγμή, όταν θα είχε μεγαλώσει, θα ένωνε όλες τις ζωγραφιές από όσα μπλοκ θα είχε συμπληρώσει μέχρι τότε, και θα δημιουργούσε έτσι ένα παραμύθι. Δεν είχε σημα-

σία αν οι εικόνες ήταν τις περισσότερες φορές άσχετες μεταξύ τους. Η Φανή είχε εμπιστοσύνη στον εαυτό της και ανυπομονούσε να μεγαλώσει για να δει το όνειρό της να πραγματοποιείται. Δεν ήθελε να γίνει συγγραφέας παραμυθιών ή παιδικών βιβλίων· όχι, δεν την ενδιέφερε αυτό. Για την ακρίβεια, δεν υπήρχε κάποιος συγκεκριμένος λόγος που ήθελε να το κάνει αυτό. Απλώς ονειρευόταν, και η αποτύπωση των ονείρων της τής έδινε το ερέθισμα να συνεχίσει να ονειρεύεται.

Τι όμορφες ζωγραφιές που είχε σχεδιάσει! Η πρώτη σελίδα ξεκινούσε με εκείνην αγκαλιά με το αγγελάκι. Η δεύτερη ήταν διαφορετική· το τοπίο ήταν σκοτεινό, μάλλον ήταν νύχτα, και η ίδια πριγκίπισσα καθόταν οκλαδόν μπροστά στο αναμμένο τζάκι ενός ζεστού και τρυφερού σπιτιού. Ήταν Χριστούγεννα, όπως φαινόταν από το στολισμένο χριστουγεννιάτικο δένδρο, και γύρω τριγύρω της ήταν καθισμένα πολλά παιδάκια, που έδειχναν να την κοιτούν με αγάπη και να λαχταρούν τη φωνή της. Μάλλον η πριγκίπισσα τους έλεγε παραμύθια. Βέβαια, η Φανή δεν είχε ιδιαίτερη κλίση προς τη ζωγραφική, οπότε δύσκολα καταλάβαινε κανείς τι πράγματι ήθελε να πει με τα σχέδιά της. Το παραμύθι της, όμως, είχε ξεκινήσει και ήταν πρόθυμη και αποφασισμένη να το ολοκληρώσει μια μέρα. Εξάλλου, ήταν κι εκείνη παιδί και αυτή η αθωότητα και η αγνότητα των παιδικών της χρόνων έσπρωχνε το χέρι της να ζωγραφίσει κάθε λογής τοπία, είτε αυτά ανταποκρίνονταν στα όνειρά της είτε ήταν αποκυήματα της φαντασίας της. Και μήπως τα όνειρα δεν είναι προϊόν φαντασίας;

Όμως τα χρόνια πέρασαν. Η Φανή είναι τώρα τριάντα πέντε χρονών και έχει πάψει πια ν' ασχολείται με τη ζωγραφική. Τα πέντε μπλοκ που κατόρθωσε να γεμίσει μέχρι τα δεκαοχτώ

της, τώρα ανήκουν πια στο παρελθόν· κάπου τα έχει κρυμμένα, σε μια αποθήκη του σπιτιού της πεταμένα και περιμένουν την κατάλληλη ευκαιρία για να εμφανισθούν. Ίσως, όμως, να μην εμφανισθούν και ποτέ, αφού έχει πια ξεχάσει την ύπαρξή τους. Τώρα ασχολείται μονάχα με το νοικοκυριό, έχοντας διαγράψει απ' το μυαλό της τις βλέψεις και τους στόχους που θα μπορούσαν να την πάνε μπροστά.

Είχε σκεφτεί πολλές φορές ν' αυτοκτονήσει. Πράγματι, υπάρχουν στιγμές, που σκέψεις μαυλιστικές περνούν από τον νου του ανθρώπου και δηλητηριάζουν το μυαλό του. Προθέσεις νοσηρές, αλλά, παρ' όλα αυτά, ελκυστικότερες. Στόχοι και σκοποί ανορθόδοξοι, ωστόσο γοητευτικοί και ακαταμάχητοι. Δύσκολα, όμως, υλοποιούνται, κυρίως λόγω έλλειψης θάρρους και αυτοβουλίας και, δευτερευόντως, λόγω έλλειψης των κατάλληλων μέσων. Οι καταστάσεις και τα βιώματα ορισμένων ανθρώπων τούς οδηγούν σε δαιδαλώδη μονοπάτια του μυαλού, στα οποία περιδιαβάζουν αναζητώντας μία διέξοδο, ένα σημάδι που να υποδεικνύει ότι η λύση επίκειται, ότι τα προβλήματά τους θα λυθούν αν ακολουθήσουν τον τάδε ή τον δείνα δρόμο. Αναζητούν, ανακαλύπτουν, αποφασίζουν, δειλιάζουν, αναβάλλουν, ματαιώνουν· και πάλι από την αρχή. Αυτός είναι ο φαύλος κύκλος της σκέψης τους και της ζωής τους.

Ύστερα από κάθε ματαίωση, αναρωτιούνται αν τελικά έκαναν το σωστό· αν ο αποκλεισμός της πράξης είναι περισσότερο ευεργετικός από την πράξη καθεαυτήν. Αναρωτιούνται, πιθανολογούν. Ποτέ, όμως, δεν θα μπορέσουν να διαπιστώσουν αν κατέληξαν στη σωστή απόφαση. Έτσι, περνούν οι μέρες, οι μήνες, τα χρόνια· και η ζωή τους παραμένει στάσιμη, με μοναδική προοπτική την παρακμή της, ενώ η πρόοδος και η γεύση της ευτυχίας φαντάζει σαν ένα απατηλό όνειρο. Πελα-

γοδρομούν και η όποια ισορροπία τους εδράζεται στην πηγαία θέληση για ζωή. Δεν έχουν όλοι, όμως, αυτή τη θέληση· όσοι δεν τη διαθέτουν, είτε αποζητούν τον όλεθρό τους με ενέργειες των άλλων από φόβο να αυτοχειριαστούν, είτε αυτοκαταστρέφονται. Και στις δύο περιπτώσεις το αποτέλεσμα είναι το ίδιο. Όσοι, όμως, έχουν θέληση για ζωή κάνουν σχέδια για το μέλλον τους, τα οποία λίγοι κατορθώνουν να πραγματοποιήσουν· οι περισσότεροι χάνονται και βουλιάζουν στον βούρκο, τον οποίο οι άλλοι τούς έχουν επιβάλει, ενώ κολοβώνονται ψυχικά, αδυνατώντας να αναδυθούν από τον βόρβορο της ψυχής τους. Προσπαθούν όμως, αγωνίζονται και ελπίζουν πως κάποια μέρα θα δικαιωθούν. Η Φανή δεν ήξερε ακόμη σε ποια από τις δύο κατηγορίες ανθρώπων ανήκε. Το ευτυχισμένο παρελθόν της ερχόταν αντιμέτωπο με το ζοφερό παρόν. Εξακολουθούσε να κοιτάζεται στον καθρέφτη.

Θυμάται...

Μόλις του ανακοίνωσε ότι είναι έγκυος, η σχέση της με τον Βασίλη μετρούσε τέσσερις μήνες· και η εγκυμοσύνη της το ίδιο. Εκείνη, βέβαια, το είχε καταλάβει από τον πρώτο μήνα, γιατί αισθανόταν αλλαγές στο σώμα της. Αμφιταλαντευόταν μέσα της για το αν θα έπρεπε να του μιλήσει ή όχι· αν θα έπρεπε να μεγαλώσει μόνη της το παιδί της ή αν θα το μεγάλωναν μαζί. Δεν ήθελε να περάσει μόνη της όλη αυτήν τη διαδικασία, αλλά δεν ήθελε και να εκβιάσει τη συγκατάθεσή του σ' ένα τόσο σοβαρό ζήτημα.

Τελικά, αποφάσισε να του το πει· εκείνος την πίεζε απεγνωσμένα να το ρίξει· δεν ήταν έτοιμος ακόμη να γίνει πατέρας, έτσι της έλεγε. Της έλεγε, ακόμη, πως την αγαπούσε, αλλά ένα παιδί τώρα, προτού ακόμη πάρει πτυχίο, θα ήταν

ανασταλτικός παράγοντας για το επαγγελματικό μέλλον του. Η Φανή, όμως, ήταν ανένδοτη. Παρά το γεγονός ότι το μέλλον της ήταν προδιαγεγραμμένο, εκείνη δεν εννοούσε να κάνει έκτρωση. Ήξερε πως θα ήταν δύσκολο να γίνει μάννα από τα είκοσί της, πως αναγκαστικά θα παρατούσε τη σχολή της, πως οι γονείς της ενδεχομένως να την ξέγραφαν από κόρη τους, πως θα περνούσε την υπόλοιπη ζωή της μέσα στη μιζέρια· δεν ήθελε, όμως, ούτε να συζητήσει για έκτρωση. Θεωρούσε, μάλιστα, τον εαυτό της πολύ τυχερό που ο Θεός την αξίωσε να βιώσει το μεγαλείο της μητρότητας.

Και ο Βασίλης, όμως, ήταν ανένδοτος. Συνεχώς λογομαχούσαν γι' αυτό το θέμα, αλλά ήταν και οι δύο ανυποχώρητοι.

«Εγώ πατέρας από τα είκοσι δύο μου δεν γίνομαι, πάρ' το χαμπάρι», της είπε ένα απόγευμα και χτύπησε το χέρι στο τραπέζι.

«Εσύ να γίνεις ή να μη γίνεις ό,τι θέλεις! Εγώ, όμως, το παιδί μου θα το γεννήσω, όσο και να ωρούεσαι», του είπε με παράπονο και έβαλε τα κλάματα.

«Μα πόσες φορές πια πρέπει να σ' το πω ότι μου είναι αδύνατο να αναλάβω τέτοια ευθύνη από τόσο μικρή ηλικία;»

«Α, ώστε αυτό φταίει, επιτέλους το παραδέχτηκες! Είσαι ένα ευθυνόφοβο και μαμόθρεφτο σκουλήκι! Φοβάσαι τι θα πει ο πατερούλης και η μαμάκα σου; Τώρα μόλις κατάλαβα ότι δεν είσαι παρά ένα παιδαρέλι που δοκίμασε να το παίξει άντρας, αλλά δεν τα κατάφερε· που θέλησε να απογαλακτιστεί, αλλά ήταν αδύνατο να κόψει τους δεσμούς αίματος! Ποιο αίμα, Βασίλη; Και το παιδί μας αίμα σου είναι, γιατί αυτό το απορρίπτεις; Είναι λοιπόν τόσο δύσκολο ν' αναλάβεις τις ευθύνες σου;»

Όση ώρα μιλούσε η Φανή, ο Βασίλης την κοιτούσε αποβολωμένος. Δεν είχε τι να πει. Τους δεσμούς αίματος... Δίκιο είχε. Η σχέση του με τους γονείς του –και ειδικά με τη μητέρα του– ήταν ιδιαίτερη.

Θυμάται...

Καταγόταν από μια μεγαλοαστική οικογένεια της Αθήνας. Ο πατέρας του, ο Ανδρέας Αυγέρης, ήταν από τους πιο επιτυχημένους και εγνωσμένους κύρους νομικούς της πόλης και είχε ένα δικηγορικό γραφείο στο κέντρο της Αθήνας. Άνθρωπος αυταρχικός και εξαντλητικά σχολαστικός, ο πατέρας του Βασίλη είχε διάφορες εμμονές. Για παράδειγμα, κάθε Κυριακή βράδυ καθόταν στο παραφορτωμένο με βιβλία και εγκυκλοπαίδειες γραφείο τού σπιτιού του και οργάνωνε το πρόγραμμα της ερχόμενης εβδομάδας. Και εννοείται ότι, ως αρχηγός της οικογένειας, είχε λόγο για την καθημερινότητα όλων όσοι έμεναν σ' εκείνο το σπίτι, που ήταν η μάνα του η Μελπομένη, η γυναίκα του η Γεωργία, ο μοναχογιός του ο Βασίλης και, τέλος, η ψυχοκόρη τους η Μαρίτσα. Έπαιρνε, λοιπόν, μια κόλλα χαρτί, χάραζε με το μολύβι του τέσσερεις κάθετες στήλες –το δικό του πρόγραμμα το κρατούσε μυστικό από τους υπολοίπους–, έγραφε στην κορυφή της κάθε στήλης τα ονόματα του κάθε μέλους του σπιτιού και στο αριστερό μέρος της κόλλας έγραφε κάθετα, τη μία μετά την άλλη, τις μέρες της εβδομάδας. Στη συνέχεια, κάτω από κάθε όνομα και δίπλα σε κάθε μέρα, σημείωνε τις αρμοδιότητες του κάθε μέλους. Τελειώνοντας, το καρφίτσωνε σε ένα ξύλινο κόντρα πλακέ, που είχε καρφώσει ο ίδιος για αυτόν τον σκοπό, έξω από την τουαλέτα. Αναλογιζόμενος ότι ο καθένας επισκέπτεται την τουαλέτα τουλάχιστον

δύο με τρεις φορές την ημέρα, θεωρούσε απίθανο να μην προσέξει τα καθήκοντά του.

Η Μαρίτσα ήταν επιφορτισμένη όχι μονάχα με τις δουλειές του σπιτιού –που δεν ήταν και λίγες, δεδομένου του μεγέθους του, εφόσον επρόκειτο για διώροφη μονοκατοικία–, αλλά και με την περίθαλψη της σχεδόν παράφρονος και εντελώς κουφής γιαγιάς Μελπομένης. Η καημένη η Μελπομένη, εδώ και επτά χρόνια που πέθανε ο άντρας της, βρισκόταν σε μια κατάσταση παρόμοια με νιρβάνα. Το βράδυ κοιμόταν τουλάχιστον δώδεκα ώρες και την ημέρα καθόταν στην πολυθρόνα της, χωρίς να έχει όρεξη ούτε να μιλήσει, ούτε να ασχοληθεί με κανέναν, παρά μονάχα με τα δέντρα που είχε φυτέψει ο συγχωρεμένος στον κήπο του· τα έβλεπε από το παράθυρο του δωματίου της και ένιωθε μιαν αγαλλίαση, την οποία δεν ήθελε να καταστρέψει για τίποτε και για κανέναν.

Καμιά φορά, όμως, η Μελπομένη παρουσίαζε ένα εντελώς διαφορετικό πρόσωπο, μια εικόνα τραγελαφική και στο έπακρο σουρεαλιστική· ενώ καθόταν στη συνηθισμένη πολυθρόνα και ατένιζε τον κήπο, ξαφνικά τής ερχόταν μια απροσδιόριστη προέλευσης ευφορία και, παρά τα εβδομήντα πέντε της χρόνια, στηγόταν όρθια, σαν να την είχε τινάξει ελατήριο, και άρχιζε να χορεύει μπλουζ. Έτσι, από μόνη της, χωρίς τη συνοδεία μουσικής, χωρίς η ίδια να τραγουδάει ή να σφυρίζει κάποια μελωδία. Πρότεινε τα χέρια της, λες και αγκάλιαζε κάποιον παρτενέρ, και στριφογύριζε χαμογελώντας στον ρυθμό της ανύπαρκτης μουσικής. Αυτή η αναλαμπή, όμως, δεν κρατούσε πάνω από πέντε λεπτά. Μόλις περνούσαν αυτά τα λεπτά, κατσούφιαζε και καθόταν χωρίς χρονοτριβή στην πολυθρόνα της. Ο γιος της ο Ανδρέας είχε δοκιμάσει να την πάει σε έναν

γιατρό ειδικό περί τις ψυχικές νόσους, αλλά αυτό τελικά δεν είχε ωφελήσει σε τίποτε.

Η μητέρα του Βασίλη, η Γεωργία, είχε μεγαλώσει σε μια λαϊκή γειτονιά του Πειραιά. Ο Ανδρέας την είχε δει σε μια θερινή εξόρμηση με τους φίλους του στο Μικρολίμανο και είχε χάσει τη μιλιά του. Ήταν πράγματι πολύ όμορφη γυναίκα στα νιάτα της. Αρχοντογυναίκα, ψηλή, με πλούσιο και μπουκλωτό μαλλί, που κάλυπτε με ατημέλητη επιμέλεια τους ώμους της, εξάπτοντας, συγχρόνως, την περιέργεια και τον σεξουαλικό πόθο όλων των αρσενικών που την περιτριγύριζαν. Εκείνη, όμως, περίμενε μέχρι να βρει τον κατάλληλο και δεν ήθελε να δοθεί σε κανέναν μέχρι να έρθει εκείνη ώρα.

Τελικά, ο κατάλληλος ήταν ο Ανδρέας, ο οποίος ήταν αντίστοιχα όμορφος. Με την πρώτη ματιά ερωτεύτηκαν και, χωρίς δεύτερη σκέψη, ο Ανδρέας τής έπιασε την κουβέντα. Λίγο η ομορφιά του, λίγο το παράστημά του, λίγο το λέγειν του –δικηγόρος γαρ–, το ίδιο βράδυ η Γεωργία αποχαιρετούσε τους γονείς της και πήγαινε να εγκατασταθεί οριστικά στο σπίτι του Ανδρέα στα Βόρεια Προάστια. Παντρεύτηκαν σε μηδενικό χρόνο και ο Βασίλης ήρθε στη ζωή ακριβώς εννέα μήνες μετά την πρώτη γνωριμία τους.

Ο Βασίλης εξελίχθηκε σε ένα κακομαθημένο πλουσιόπαιδο, που μπορούσε να παίρνει ό,τι και όποτε το ήθελε. Εκείνη που του είχε τρομερή αδυναμία ήταν η μητέρα του και είχαν σχηματίσει οι δυο τους έναν μυστικό σύνδεσμο, μια ασπίδα προστασίας ενάντια στις τυχόν εκρήξεις του ιδιότροπου Ανδρέα.

Ο Ανδρέας, περισσότερο αγωνιώντας για την τύχη της επιχείρησής του και λιγότερο για την ευτυχία του γιου του, ήθελε να πείσει τον Βασίλη να εγκαταλείψει τ' όνειρό του, που ήταν

να γίνει κάποια μέρα ολυμπιονίκης στο τρέξιμο, και να ακολουθήσει τ' αγνάριά του. «Χρειάζομαι διάδοχο στο γραφείο μου, και ποιος άλλος θα είναι αυτός εκτός από τον γιο μου!» Έτσι του έλεγε κάθε φορά που ο Βασίλης εξανίστατο και εξέφραζε τα παράπονά του. Και εννοείται ότι για την επαγγελματική ενασχόλησή του με τον στίβο ούτε κουβέντα δεν ήθελε ν' ακούσει ο πατέρας.

Μια φορά μόνο τόλμησε να του το αναφέρει, αλλά άστραψε και βρόντηξε στο σπίτι. «Τι λες, βρε αχάϊρευτε; Δεν ακούω κουβέντα, θα γίνεις δικηγόρος γιατί θα σου κόψω το μηνιάτικο και μετά τέρμα!» Ομολογουμένως, αυτή ήταν μια απειλή που έθιγε την καλοπέραση και την πλούσια ζωή που διήγε μέχρι τότε ο Βασίλης και που, φυσικά, δεν ήθελε να εγκαταλείψει. Το μόνο που έκανε ήταν να κλαίγεται στη μάνα του και εκείνη, με τη σειρά της, του έδινε για παρηγοριά ένα παχύλο χαρτζιλίκι και όλα γινόντουσαν και πάλι μέλι γάλα. Αργότερα όμως, και ειδικά στην τελευταία χρονιά του σχολείου, το θέμα είχε πάρει ανεξέλεγκτη τροπή.

Βέβαια, ο Βασίλης δεν είχε ιδιαίτερες επιδόσεις στο συγκεκριμένο αγώνισμα. Απλώς, του είχε αρέσει μια φορά, όταν είχε παρακολουθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες από την τηλεόραση –την οποία, ως πλούσιοι, ήταν επιβεβλημένο να έχουν στο σπίτι– και του καρφώθηκε στο μυαλό αυτή η εμμονή. Θα πρέπει να ήταν τότε γύρω στα δεκαπέντε. Δεν είχε πάρει μέρος ούτε μία φορά σε αγώνες, αλλά η εφηβική αντιδραστικότητα σε συνδυασμό με την ευαισθησία της άγουρης και υπερπροστατευμένης ψυχής του, τον είχαν οδηγήσει στην πεποίθηση ότι ο πατέρας του τον μισεί. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί εκ του μηδενός ένας υφέρπων ανταγωνισμός, του οποίου την αιτία ο πατέρας του δεν μπορούσε να διανοηθεί.

πίστευε πως επρόκειτο για ακόμη ένα καπρίτσιο του κακομαθημένου γιου του και αναρωτιόταν συνεχώς πού οφειλόταν η επιθετική αυτή συμπεριφορά του.

Ο Βασίλης, όμως, το έβλεπε αλλιώς· για εκείνον, η άρνηση του πατέρα του ισοδυναμούσε με ακύρωση της προσωπικότητάς του. Πέρασαν λίγα χρόνια και ο ανταγωνισμός από υφέρπων εξελίχθηκε σε φανερή καθημερινή μάχη. Ο Βασίλης δεν μπορούσε ν' αντικρίσει την κατάσταση χωρίς προκαταλήψεις. «Γιατί δεν με αφήνει έστω να δοκιμάσω; Πού ξέρει κανείς, ίσως και να είμαι καλός», σκεφτόταν και δεν ήξερε τι να κάνει. Περνούσε πολύ δύσκολα, ειδικά τώρα που κόντευε να τελειώσει το σχολείο και πλησίαζε ο καιρός των εισαγωγικών. Βαθιά μέσα του, ήξερε ότι εάν ο πατέρας του είχε συναινέσει από την πρώτη στιγμή στην εμμονή του και τον είχε αφήσει να πάει μια μέρα δοκιμαστικά στο γήπεδο, τότε σίγουρα θα εγκατέλειπε το «όνειρό» του, όπως το αποκαλούσε. Παρόλο, όμως, που το ήξερε, δεν μπορούσε –ή δεν ήθελε– να το καταπολεμήσει, γιατί έπρεπε κάπου να αποφορτίξει τον θυμό του. Η μητέρα του τον παρηγορούσε όπως μπορούσε, αλλά οι δυνατότητές της δεν επαρκούσαν για να ηρεμήσουν την εφηβική ψυχή.

Ούτε ο πατέρας του, όμως, ούτε η μητέρα του ήταν σε θέση να συνειδητοποιήσουν πως δεν χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια και υψηλή παιδαγωγική κατάρτιση για να προσεγγίσει κανείς το παιδί του και να επικοινωνήσει μαζί του. Εκείνο που χρειάζεται είναι ειλικρινής συζήτηση και από τις δύο πλευρές, χωρίς συμπλέγματα και προκαταλήψεις.

Αυτό, όμως, ήταν κάτι που ούτε ο Βασίλης, ούτε οι γονείς του μπορούσαν να το πετύχουν. Εντέλει, ο πατέρας του, ύστερα από επίμονες και εξαντλητικές πιέσεις, τον έπεισε ν' ακολουθήσει τα βήματά του και ο Βασίλης ήταν πλέον ένας

φοιτητής Νομικής και επίδοξος καρεκλοκένταυρος. Η εμμονή του για τον αθλητισμό είχε τώρα πάρει τελείως διαφορετική μορφή· ο θυμός του από την καταπίεση του πατέρα του είχε βρει τώρα διόδους διαφυγής. Είχε γίνει ένας «επαναστάτης χωρίς αιτία», ένας καπιταλιστής αναρχικός, ένας φαινομενικά θαρραλέος, αλλά ουσιαστικά δειλός και πληγωμένος νέος. Στα μαθήματά του ήταν επιμελής, αλλά η ένταση που επικρατούσε στο σπίτι του τον οδηγούσε σε ανεξέλεγκτες αντιδράσεις. Τα έβαζε με όλους και με όλα. Τσακωνόταν με τον πατέρα του – η μητέρα του ήταν πάντοτε η συμπάθειά του –, με τους καθηγητές στη σχολή, με τους φίλους του, με όλους.

Μια τόσο ασήμαντη διαφωνία που είχε πριν χρόνια με τον πατέρα του για το αν θα ακολουθούσε τον αθλητισμό, τώρα είχε πάρει διαστάσεις τρομακτικές. Κανείς δεν ήξερε – ούτε και ο ίδιος – τι θα γινόταν την επόμενη ημέρα. Ήταν τόσο ασταθής στις αποφάσεις του και στη συμπεριφορά του, ώστε οι γονείς του φοβούνταν μήπως κάνει καμιά τρέλα και αυτοκτονήσει. Όχι όμως, ο Βασίλης δεν ήταν τόσο ευαίσθητος όσο η Φανή. Εκείνος δεν σκέφτηκε ούτε στιγμή ν' αφαιρέσει τη ζωή του και, ευτυχώς, δεν είχε εμπλακεί με τα ναρκωτικά και ούτε επρόκειτο να το κάνει.

Η γνωριμία του με τη Φανή έγινε όταν εκείνος ήταν γύρω στα είκοσι δύο και μόλις ξεκινούσε το τέταρτο έτος της Νομικής, και εκείνη βρισκόταν στο δεύτερο έτος της Φιλοσοφικής. Γνωρίστηκαν στο πάρτι ενός φίλου τού Βασίλη και συντοπίτη της Φανής, του Ασημάκη Δρίζα. Η θυελλώδης και αντιφατική προσωπικότητα του Βασίλη είλκυσε την καλλιεργημένη και άβγαλτη ακόμη Φανή. Ας μην ξεχνάμε πως, πριν περάσει στο πανεπιστήμιο, δεν είχε πάει ποτέ της στην Αθήνα, ούτε καν

για ιατρικούς λόγους, αφού ευτυχώς δεν είχε αρρωστήσει ποτέ τόσο βαριά.

Ο Ασημάκης αμέσως κατάλαβε την ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα που υπήρχε ανάμεσά τους και προσπάθησε να τους φέρει πιο κοντά.

«Φανή, να σου γνωρίσω από 'δω τον κολλητό μου τον Βασίλη. Εξαιρετικό παιδί», της είπε και εξαφανίστηκε. Εξάλλου, εκείνος είχε κάνει το καθήκον του.

«Χαίρω πολύ», του είπε η Φανή με τρεμάμενη από τη συγκίνηση φωνή και του πρότεινε το χέρι της.

Εκείνος, μην μπορώντας ν' απαλλαγεί από την υψηλή ανατροφή του, παρέμενε πάντοτε ευγενής και, χωρίς να το έχει σκεφτεί ιδιαίτερα, προέβη σ' ένα χειροφίλημα. Αυτό ήταν. Η Φανή απογειώθηκε. Ποτέ κανείς άντρας, εκτός από τον πατέρα της, δεν της είχε φιλήσει το χέρι. Ένωσε αμέσως ένα ρίγος στο κορμί της και η ψυχή της πετάρισε. Ήταν δύο χαρακτήρες τόσο διαφορετικοί, τόσο γοητευτικά ανόμοιοι, ώστε ήταν αδύνατο να μη δημιουργηθεί αμοιβαία έλξη. Η γνωριμία τους ήταν μία περίεργη συγκυρία της τύχης, μία συνωμοσία του πεπρωμένου με το υποσυνείδητό τους· διότι η συνείδηση τούς υπαγόρευε να απομακρυνθούν ο ένας από τον άλλον, να μη συναινέσουν σ' αυτό που επρόκειτο να δημιουργηθεί. Η ήσυχη Φανή ήξερε ότι δεν έπρεπε να σχετιστεί με τον αλλοπρόσαλλο Βασίλη. Δεν τον ήξερε καλά, μόλις τον είχε γνωρίσει· το ένστικτό της τής έλεγε πως αυτός ο άνθρωπος πρέπει να μείνει μακριά της. Και ο Βασίλης, όμως, από τη μεριά του καταλάβαινε το χάσμα που υπήρχε ανάμεσά τους. Τίποτε, όμως, δεν ήταν ικανό να κωλύσει τη σχέση τους, που ακόμη ήταν στα σπάργαλα.

«Χορεύουμε;» της πρότεινε, ενώ ακόμη κρατούσε στο χέρι

του την παλάμη της, που ανέδιδε μια μεθυστική μυρωδιά τριαντάφυλλου, ανάμικτη με ψήγματα дуόσμου.

«Ναι, βέβαια», απάντησε διστακτικά η Φανή.

Μόλις είχε ξεκινήσει ένα μπλουζ που ήταν μεγάλη επιτυχία εκείνη την εποχή. Ο Βασίλης πέρασε το δεξί του χέρι γύρω από τη μέση της και με μετέωρο το αριστερό του κρατούσε το δεξί της χέρι, ενώ το αριστερό της ακουμπούσε δειλά στον δεξή του ώμο. Άρχισαν να χορεύουν χωρίς να βγάζουν μιλιά. Σε μικρό χρονικό διάστημα οι όποιοι δισταγμοί της Φανής είχαν υπερκερασθεί. Τα δυο κορμιά κόλλησαν, τα χέρια τους παράτησαν την τυπική χορευτική στάση και μπλέχτηκαν με ταξύ τους, αγκαλιάζοντας ο ένας τον άλλον. Εξακολουθούσαν να μη μιλάνε. Όμως δεν είχαν ανάγκη από λόγια, η μουσική τούς ταξίδευε, τους οδηγούσε σε σκέψεις και σε όνειρα που ποτέ κανείς τους δεν είχε γευτεί μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ήταν όλα τόσο όμορφα. Αγκαλιάστηκαν ακόμη πιο σφιχτά και τα κορμιά τους άρχισαν να ιδρώνουν· όχι όμως από τη ζέστη, αλλά από την ένταση, τον πρωτόγονο και πρωτόγνωρο πόθο. Κοιτάχτηκαν στα μάτια και συνέχιζαν να λικνίζονται στον ρυθμό δίνοντας την εντύπωση πως πρόκειται για ένα σώμα που χορεύει μόνο του. Τα χνώτα τους συναντήθηκαν και αμέσως τα χείλη τους ενώθηκαν κάτω από μια τόσο ιερή όσο και βέβηλη μυσταγωγία. Αυτό ήταν. Την ίδια νύχτα, η Φανή έμεινε έγκυος.

Ο Βασίλης επέστρεψε στην πραγματικότητα και εξακολούθησε να κοιτάζει τη Φανή, χωρίς να μπορεί ν' αρθρώσει κουβέντα.

«Τι με κοιτάς και δεν μιλάς; Λέγε! Μίλα μου! Θα με βοηθήσεις να το μεγαλώσω ή όχι;» τον ρώτησε με ένα ύφος σχεδόν ικετευτικό.

«Ναι... Θα σε βοηθήσω», της απάντησε και ήταν ακόμη χαμένος στη δική του διάσταση.

Εκείνη τότε έτρεξε στην αγκαλιά του και τον έσφιξε τόσο σφιχτά που παραλίγο να τον πνίξει. Ήθελε τόσο πολύ να τον πιστέψει, επιζητούσε απεγνωσμένα ένα σημάδι του, μια νύξη, οτιδήποτε, από το οποίο θα μπορούσε να πιαστεί και να κάνει σχέδια για το μέλλον της ίδιας και του παιδιού της. Δεν καταλάβαινε, όμως, ότι το «ναι» τού Βασίλη βγήκε κάπως μωδιασμένα από το στόμα του, χωρίς ο ίδιος να το πολυπιστεύει. Αδυνατούσε να συνειδητοποιήσει ότι η απάντησή του ήταν βεβιασμένη, ότι ο Βασίλης δεν θα ήταν ποτέ ουσιαστικά δίπλα σ' εκείνη και στο παιδί.

Τον αγαπούσε όμως. Παρά το μικρό χρονικό διάστημα της γνωριμίας τους, η Φανή είχε γοητευτεί από τη διαφορετικότητα του και την προσπάθειά του να ξεχωρίζει από τους άλλους. Πίστευε ότι η νοοτροπία του αυτή ήταν προϊόν ώριμης σκέψης και υψηλής κοινωνικής συνείδησης. Νόμιζε πως ο Βασίλης είχε απαυδήσει με το κατεστημένο, που πρέσβευε τον ωχαδελφισμό και τη νομιμοποίηση του βολέματος, και πως εκείνος επιθυμούσε ν' ανατρέψει την κρατούσα αυτή αντίληψη. Η Φανή, όμως, ήταν υπερβολικά αφελής. Τέτοιου είδους σκέψεις θα μπορούσε να κάνει μονάχα ένας τρελός ή ένας τρελά ερωτευμένος. Εκείνη ήταν το δεύτερο. Δεν θα μπορούσε, άλλωστε, να ξέρει από πού είχε προκληθεί όλη αυτή η συμπεριφορά του Βασίλη. Ούτε κατά διάνοια δεν της περνούσε από το μυαλό ότι ήταν προϊόν ενός ανικανοποίητου πρώιμου εφηβικού καπρίτσιου.

Ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη των γονιών και των δύο πλευρών, ο γάμος έγινε το συντομότερο δυνατόν, για να μη φανεί ότι η Φανή ήταν έγκυος, κυρίως επειδή οι γονείς του Βασίλη δεν ήθελαν να αμαυρωθεί η εικόνα της οικογένειάς τους.

Ο πατέρας του βεβαίως είχε κάποιους ενδοιασμούς για τον γάμο στην αρχή, αλλά μόλις γνώρισε τη Φανή συναίνεσε και έδωσε την ευχή του. Οι γονείς της Φανής από την άλλη, είχαν τόσο μεγάλη αδυναμία στην κόρη τους, που δεν αντέδρασαν καθόλου ούτε όταν η Φανή τούς ανήγγειλε ότι ήταν έγκυος, ούτε όταν τους είπε ότι παντρευόταν, ούτε, τέλος, όταν τους ανακοίνωσε ότι παρατάει τη σχολή για να φροντίσει το παιδί της. «Ό,τι θέλεις, παιδί μου, αρκεί εσύ να είσαι ευτυχισμένη», της είπαν και συμμορφώθηκαν προς τις αποφάσεις της. Ο γάμος τους έγινε αμέσως και τον ίδιο χρόνο γεννήθηκε ο γιος τους, ο Φίλιππος.

Στέκεται μπροστά στον καθρέφτη και θυμάται. Ένας δυνατός, όμως, θόρυβος από τον δρόμο και οι συνακόλουθες κραυγές πανικού απέσπασαν την προσοχή της.